

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра Економіки підприємства та організації підприємницької діяльності
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
«Економіка та стратегія розвитку підприємства»
(назва магістерської програми)

на тему:
«Управління витратами торгового підприємства (на прикладі
ПрАТ «Нова Лінія»»
(назва теми)

Виконавець:

студент факультету економіки та управління
підприємництвом

Проскуряков Дмитро Костянтинович _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

д.е.н. доцент
(науковий ступінь, вчене звання)

Літвінова Вікторія Олександрівна _____
прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Торгівля в Україні є однією з найбільш розвинених галузей економічної діяльності. Кількість торговельних підприємств, які займаються лише роздрібною торгівлею, становить близько 50 тис. од. [1]. Основна мета діяльності торгових підприємств (як і інших суб'єктів підприємницької діяльності) – отримання прибутку, кількісна величина якої визначає можливість їх розвитку та істотно залежить від розміру витрат звернення.

Пошук оптимального рівня витрат звернення потребує раціоналізації методичних підходів по їх накопиченню за статтями обліку, відповідно до потреб отримання інформації для управління. У цьому контексті практично багато важать набуває обґрунтований раціональний вибір статей витрат, витрати на ведення яких покриваються доходами від використання накопиченої інформації менеджментом підприємства.

У зв'язку з цим, обґрунтування статей витрат торговельних підприємств для управління ними в майбутньому, є завжди актуальним.

Питання обліку, аналізу, планування і управління витратами підприємств відображені в роботах багатьох сучасних українських вчених, зокрема: Ф. Ф. Бутинця, В. К. Данилко, Н. І. Дуляби, А. А. Мазаракі, І. В. Мілаш, В. В. Сопка, Ю. С. Цал-Цалко та ін. Високо оцінюючи наукові і практичні досягнення перерахованих і інших вчених-економістів, необхідно вказати, що проблеми управлінського обліку витрат торговельних підприємств вирішені далеко не повністю. Зокрема, інформація для управління витратами накопичується в системі бухгалтерського обліку, в його підсистемі – управлінському обліку. Для цього на підприємствах організовується облік за елементами і статтями витрат. Проте, питання порядку формування статей витрат дослідниками приділяється вкрай мало уваги.

Мета та завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи на здобуття освітнього ступеню магістра є наукове обґрунтування та комплексна оцінка ефективності управління затратами торгового підприємства та надання практичних рекомендацій щодо її підвищення.

Для досягнення поставленої мети були сформульовані та вирішені такі **завдання дослідження:**

- 1) дослідити сутність та види витрат обігу на торговому підприємстві;
- 2) дослідити методи аналізу витрат обігу;
- 3) розглянути сучасні підходи до управління витратами обігу на торговому підприємстві;
- 4) проаналізувати основні фінансово-економічні показники діяльності ПрАТ «Нова Лінія»;
- 5) провести оцінку рівню витрат обігу на торговому підприємстві ПрАТ «Нова Лінія» та ефективності їх використання;

- б) надати підприємству ПрАТ «Нова Лінія» рекомендації щодо скорочення витрат та підвищення ефективності їх використання.

Предмет дослідження – оцінка ефективності використання витрат обігу на торговому підприємстві.

Об'єктом дослідження є підприємство ПрАТ «Нова Лінія» .

Методологія дослідження. У процесі роботи використовувалися такі методи: спостереження, узагальнення, кількісно-якісний, системний і порівняльний аналіз, конкретизація, логічне узагальнення, статистичні методи вибірки й групування.

У процесі дослідження використано такі загальнонаукові методи пізнання: спостереження, порівняння, абстракції, індукції і дедукції, вимірювання взаємозв'язків, поєднання аналізу та синтезу, узагальнення, а також спеціальні методи – статистичних згрупвань, методи економічного аналізу, економіко-математичні методи – для дослідження тенденцій розвитку торгівлі товарами ДІУ.

Всі розрахунки в дипломній роботі здійснені за допомогою комп'ютерної програми Microsoft Excel.

Наукова новизна дослідження:

- запропонована система факторних показників для визначення рівня рентабельності витрат обігу на торговому підприємстві.

Теоретичною основою дослідження є матеріали навчальної й учбово-методичної літератури, праці вітчизняних і зарубіжних вчених-економістів з питань обліку та аналізу витрат обігу торгового підприємства, періодична преса, і навіть матеріали науково-практичних конференцій.

Інформаційні джерела дослідження – матеріали Державного комітету статистики України, Євростату, інформаційний портал «Smida», офіційна документація підприємства, дані бухгалтерського обліку і звітність ПрАТ «Нова Лінія», нормативні документи, аналітичні та статистичні матеріали.

Практичне значення результатів відображається в наданні рекомендацій підприємству ПрАТ «Нова Лінія» щодо підвищення ефективності використання витрат за рахунок їх скорочення шляхом економії на заробітній платі та скорочення товарних втрат. Впровадження рекомендацій, що надані у роботі дозволять підприємству скоротити витрати на 20251,9 тис. грн. та покращити ефективність їх використання.

Структура і обсяг роботи. Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (62 найменування). Загальний обсяг дипломної роботи магістра становить 89 сторінки комп'ютерного тексту, містить 25 таблиць та 9 рисунків. Обсяг основної частини роботи 78 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ НА ТОРГОВОМУ ПІДПРИЄМСТВІ» сутність витрат обігу та їх види у торгівельної організації; склад витрат торгового підприємства; сучасні підходи до управління витратами торгового підприємства.

У другому розділі «ОЦІНКА РІВНЮ ВИТРАТ ОБІГУ НА ТОРГОВОМУ ПІДПРИЄМСТВІ» роздрібний ринок будівельних матеріалів, фінансово-економічний стан підприємства ПрАТ «Нова Лінія», рівень витрат обігу підприємства ПрАТ «Нова Лінія».

У третьому розділі «ШЛЯХИ СКОРОЧЕННЯ ВИТРАТ ОБІГУ ТОРГІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА ПрАТ «НОВА ЛІНІЯ»» скорочення витрат обігу підприємства за рахунок скорочення витрат на оплату праці та за рахунок скорочення товарних витрат.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Витрати обігу являють собою найважливіший оціночний показник діяльності торгових організацій, вони дозволяють визначити якість і ефективність їх роботи. Витрати обігу торгової організації – це витрати, пов'язані з доведенням товарів від виробника до покупця і виражені в грошовій формі. Також можна сказати, що це сумарні витрати організації, пов'язані з виконанням певних операцій. Вони включають в себе як явні (бухгалтерські, розрахункові), так і змінні (альтернативні) витрати. Витрати обігу за своїм змістом є поточними витратами. Вони витрачаються щороку повністю і вимагають щорічного авансування. За своєю економічною суттю вони відображають спожиту частину експлуатованих ресурсів (авансованої вартості).

2. Оцінку витрат обігу зазвичай починають з горизонтального аналізу. З його допомогою можна охарактеризувати економію або перевитрату витрат, визначивши абсолютне відхилення між фактичною і плановою сумою витрат обігу (між даними звітного і попереднього періоду). Проте, об'єктивна оцінка динаміки та виконання плану витрат обігу неможлива тільки на основі абсолютних показників. Аналіз витрат на продаж слід пов'язувати з вивченням товарообігу, оскільки при збільшенні його обсягу величина витрат обігу зростає, і, навпаки, абсолютна економія витрат виступає наслідком зниження товарообігу. Отже, більш інформативним буде аналіз витрат обігу не по сумі, а по їх рівню в відсотках до товарообігу.

3. Ефективність управління витратами обігу є складним і різноманітним поняттям, основна суть якого може полягати в тому, що всі процеси по управлінню, від постановки цілей до кінцевих результатів, повинні бути зроблені з найменшою кількістю витрат або з максимальним рівнем продуктивності. Найважливішим компонентом системи управління витратами обігу вважається вдосконалення і модернізація їх обліку.

Управлінський облік витрат обігу в руках керівництва підприємства вважається одним з основних інструментом для досягнення поставлених цілей. До інших методам можна відносять складання оптимальної структури і системи підпорядкованості, організація повного і ефективного контролю за ходом робіт і раціональної системи оплати праці на підприємстві. Все це формує цілісну і ефективну систему управління і постійного контролю за витратами обігу.

4. На сьогоднішній день під DІY мережами найчастіше маються на увазі будівельні гіпермаркети, що пропонують найширший асортимент товарів - від сухих сумішей, бетону та фанери до сантехніки, світильників і різних предметів для облаштування та прикраси будинку, тобто всього, що допоможе людині самостійно або за допомогою професіоналів здійснити ремонт в квартирі і облаштувати свій будинок. Середньорічний темп росту ринку становить 114,5%, що характеризує ринок, як помірно зростаючий, тому, що у основу зростання більшою мірою становить зростання цін на товари у результаті інфляції.

5. Нова Лінія – українська мережа гіпермаркетів формату «DІY» (Do It Yourself – «зроби сам»). Розглядаючи фінансово-господарську діяльність підприємства слід в першу чергу звернути увагу, що чиста виручка від реалізації протягом всього дослідженого періоду зростає. Так у 2016 році обсяг реалізації становив 3287945 тис. грн., у 2017 році показник зріс до 3869865 тис. грн., у 2018 – до 4583038 тис. грн. та у 2019-му до 5029564 тис. грн. Всього за період приріст виручки від реалізації становив 1741619 тис. грн. або майже 53%. Негативний вплив на рівень показнику фінансового результату від операційної діяльності здійснює поступове зростання адміністративних витрат підприємства та витрат на збут. У період з 2016 по 2019 роки обидва показники збільшуються відповідно на 56,1% та 67,6%.

6. Аналіз структури витрат обігу, що був проведений у таблиці 2.16 (розділ 2.3) показав, що найбільшу питому вагу займають витрати на оплату праці робітників. Цей показник постійно зростає та досягає у 2019 році 45% від загального обсягу витрат. На другому місці у структурі втрати товарів, у тому числі у межах норм природнього вибуття. Цей показник протягом періоду також зростає з 11,80% у 2016 році до 12,98% у 2019-му. Таким чином, вважаємо доцільним запропонувати заходи щодо скорочення витрат підприємства на оплату праці та втрат товарів у процесі господарської діяльності. Показники ефективності використання витрат обігу погіршуються. І витратовіддача, і рентабельність витрат обігу протягом періоду поступово скорочуються. Причому зарплатовіддача скорочується більшими темпами, ніж рентабельність витрат обігу.

7. Каси самообслуговування вже були успішно впроваджені українською мережею будівельних супермаркетів «Епіцентр К». Пропонуємо впровадити вузли самостійного розрахунку й у супермаркетах «Нова лінія». В результаті заходу щодо скорочення витрат обігу за рахунок зниження витрат на оплату праці зросла рентабельність витрат обігу,

скоротився їх рівень. Захід потребує капітальних вкладень в обсязі 7016,1 тис. грн., термін окупності яких становитиме 0,65 року.

8. Найбільшу питому вагу у структурі втрат товарів мають втрати внаслідок недостачі. За світовою статистикою втрати магазинів від несанкціонованого виносу товарів перевершують 5% від обсягу продажів. За допомогою RFID-міток можна вести облік товарів при транспортуванні, зберіганні і обробці в магазині. Більш того, дана технологія дозволяє при оплаті товару не дезактивувати мітку, а просто міняти її статус на "куплено". У такому випадку навіть після виходу покупця з магазину мітка може продовжити своє життя, як і раніше будучи ідентифікатором товару. Надалі її можна використовувати, наприклад при поверненні товарів або для підтвердження терміну гарантії на обладнання. В результаті реалізації заходу щодо скорочення витрат обігу за рахунок зниження втрат товару зростає рентабельність витрат обігу, скоротився їх рівень. Захід потребує капітальних вкладень в обсязі 9395 тис. грн., дисконтований термін окупності яких становитиме 2,76 року.

АНОТАЦІЯ

Проскуряков Дмитро Костянтинівич, «Управління витратами торгового підприємства (на прикладі ПрАТ «Нова Лінія»)»,

кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за магістерською програмою «Економіка та стратегія розвитку підприємства»,
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2020 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – торгівельне підприємство ПрАТ «Нова Лінія».

У роботі розглядається сутність витрат обігу та їх види у торгівельній організації; склад витрат торгового підприємства; сучасні підходи до управління витратами торгового підприємства.

Проаналізовано: роздрібний ринок будівельних матеріалів, фінансово-економічний стан підприємства ПрАТ «Нова Лінія», рівень витрат обігу підприємства ПрАТ «Нова Лінія». Запропоновано скорочення витрат обігу підприємства за рахунок скорочення витрат на оплату праці та за рахунок скорочення товарних втрат.

Ключові слова: витрати обігу торгового підприємства, склад витрат обігу підприємства, аналіз рівня витрат обігу підприємства, оцінка ефективності використання витрат обігу торгового підприємства.

ANNOTATION

Proskuryakov Dmitry Konstantinovich, "Management of expenses of the trading enterprise, qualification work for a master's degree in "Entrepreneurship, trade and exchange activities" in the master's program "Economics and strategy of enterprise development",
Odessa National Economic University
Odessa, 2020

The master's qualification work consists of three sections. The object of the study is a trading company "New Line".

The paper considers the essence of turnover costs and their types in a trade organization; the composition of the costs of the trading company; modern approaches to cost management of a trading company.

Analyzed: retail market of building materials, financial and economic condition of the enterprise "New Line", the level of turnover costs of the enterprise PJSC "New Line".

It is proposed to reduce the turnover costs of the enterprise by reducing labor costs and by reducing commodity losses.

Key words: turnover costs of a trade enterprise, composition of turnover costs of an enterprise, analysis of the level of turnover costs of an enterprise, assessment of the efficiency of using the turnover costs of a trade enterprise.